

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ДАЙДЖЕСТ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНСЬКОЇ СПІЛКИ З ПРАВ ЛЮДИНИ, ВИПУСК № 9, ПРОГРАМА «ПРАВА ЛЮДИНИ В ДІЇ»

Червень 2015

ЗМІСТ

Реалізовані заходи:	2
Моніторинг та адвокатування прав людини	2
Стратегічний судовий захист	5
Безкоштовна правова допомога	8
Навчання в сфері захисту та просування прав людини	9
Заплановані заходи:	11
Аналітична діяльність	11
Навчання правам людини	12
Головні події в сфері прав людини:	13

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Реалізовані заходи:

Моніторинг та адвокатування прав людини

Адвокаційна діяльність

Верховна Рада України прийняла за основу проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»

Метою законопроекту [№2166](#), в роботі над яким взяли участь експерти Української Гельсінської спілки з прав людини (далі – УГСПЛ), є вдосконалення чинного законодавства у сфері надання допомоги внутрішньо переміщеним особам (ВПО) та посилення гарантій дотримання прав і свобод ВПО і спрощення процедури обліку таких осіб. Зокрема, таким законом вирішується питання щодо надання права іноземцю або особі без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання на території України, на отримання статусу ВПО.

Законопроектом передбачається врахувати ряд окремих рекомендацій Парламентської асамблеї Ради Європи та удосконалити загальні процедури обліку, реєстрації тощо, встановлені для ВПО Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Відповідно пропонується зменшити бюрократичні перепони, що стоять на шляху до отримання особою статусу ВПО.

Протидія облавам на молодь для мобілізації в Харкові

За інформацією УГСПЛ в Харкові, для того щоб виконати план з мобілізації до ВСУ, проводяться натуральні облави на молодих людей на вулицях міста. Їх зупиняє міліція, часто в штатському, для перевірки документів, встановлення особи або під вигаданим приводом (наприклад, схожість з розшукуваним злочинцем). Потім, фактично, викрадає, і без медичної комісії, без будь-яких попереджень відправляє в пункт збору обласного чи районного військкомату, де їм примусово вручають повістки. Там їх подовгу не годують і не надають медичну допомогу, якщо вона їм потрібна.

Директор адвокаційного центру УГСПЛ наголошує про неприпустимість таких дій, [про що йдеться на сайті Контракти ЮА](#).

Просування законопроекту №0913 про виконання рішень Європейського суду з прав людини

УГСПЛ працює над просуванням законопроекту №0913 від 27.11.2014 «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (щодо забезпечення виконання судових рішень)», який спрямовано на усунення прогалин у законодавстві щодо виконання рішень Європейського Суду з прав людини з метою захисту прав і свобод громадян України.

Зокрема, 25 червня було організовано круглий стіл за цією тематикою (див. секцію «Стратегічний судовий захист»).

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Моніторингова діяльність

«Котел» для мирних мешканців: Перешкоджання евакуації мирного населення під час збройного конфлікту в Донецькій та Луганській областях

Українська Гельсінська спілка з прав людини та Центр громадянських свобод (ЦГС) підготували спільний звіт щодо випадків перешкоджання евакуації мирного населення, підготовлений за результатами моніторингових візитів на Донбас навесні 2015 року під егідою Коаліції громадських організацій та ініціатив «Справедливість заради миру на Донбасі». Правозахисникам вдалося дослідити низку випадків, коли населення потрапляло під обстріли, саме намагаючись виїхати. І це тільки одна з форм перешкоджання евакуації з боку незаконних збройних формувань, яка доводить, що безпечної формули евакуації так і не було винайдено.

Звіт видано за підтримки [програми USAID «Права людини в дії»](#).

Правозахисники перевірили пункти пропуску та місця прийому і обробки документів для видачі перепусток в зоні АТО

УГСПЛ опублікувала аналітичний звіт за результатами моніторингового візиту УГСПЛ «АТО: незаконні обмеження свободи пересування» до пунктів пропуску та місць прийому та обробки документів для видачі перепусток в зоні АТО.

В період з 22 по 27 травня 2015 року монітори відвідали м. Артемівськ та Великоновосілківський район Донецької області з метою перевірки незаконних обмежень свободи пересування, а саме свободи перетину «лінії дотику» для отримання перепустки та покращення цієї процедури після оновленого СБУ «Тимчасового порядку в'їзду на неконтрольовану територію та виїзду з неї громадян України та іноземців (осіб без громадянства) станом на 12.05.2015 року» в пунктах оформлення перепусток у Донецькій області.

Візит відбувся в рамках [програми USAID «Права людини в дії»](#).

Триває підготовка звіту за результатами візиту до м. Маріуполь, який буде згодом оприлюднено на сайті УГСПЛ.

Аналітична діяльність

Аналітичне дослідження з питань дотримання прав пацієнтів у психіатричних закладах України

Посилаючись на доповіді Уповноваженого ВРУ з прав людини та дослідження неурядових організацій, доводиться констатувати порушення прав підопічних психоневрологічних інтернатів, які, в тому числі, спричинені діями адміністрації закладів або в окремих випадках – чинною нормативно-правовою базою, тобто, є системними. Особливе занепокоєння викликає становище підопічних психоневрологічних інтернатів на території проведення антитерористичної операції. Саме тому УГСПЛ було ініційовано аналітичне дослідження з питань дотримання прав пацієнтів у психіатричних закладах України в рамках проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Права людини в дії».

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Частиною цього дослідження стало проведення [громадської експертизи діяльності Міністерства соціальної політики України](#) для дослідження умов утримання та дотримання прав людини у психоневрологічних інтернатах України.

Аналітичний звіт «Права осіб із проблемами психічного здоров'я: відповідність національного законодавства міжнародним стандартам. Контекст дотримання прав людини у психоневрологічних інтернатах» вже підготовлено до друку. Документ створений спільно з експертами Всеукраїнської громадської організації «Коаліція захисту прав інвалідів та осіб з інтелектуальною недостатністю», Всеукраїнської громадської організації інвалідів-користувачів психіатричної допомоги «Юзер».

Триває **розробка методичного інструментарію** для Коаліції громадських організацій та ініціатив «Справедливість заради миру на Донбасі» щодо документування фактів перебування громадян в місцях несвободи АТО (опитувальник, інструкція інтерв'юєру, бланк розшифровки, структура звіту тощо).

Експерти УГСПЛ взяли участь в **розробці курсу «Відеоінтерв'ю з жертвою»** до семінару «Документування порушень прав людини в місцях несвободи на окупованих територіях Луганської та Донецької областей» для Коаліції громадських організацій та ініціатив «Справедливість заради миру на Донбасі».

Ведеться робота над підготовкою пропозицій для виконання **Плану заходів щодо забезпечення виконання положень Європейської соціальної хартії** (переглянутої) на 2015-2019 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 № 450-р.

15 червня 2015 року відбулась робоча зустріч щодо **розробки аналітичного інструментарію** по збору інформації про діяльність терористичних угруповань на тимчасово окупованих територіях України через соціальну мережу «Вконтакті» для бази даних MEMEX.

Експерти аналітичного відділу УГСПЛ беруть активну участь у **підготовці відповідей на питання Комітету ООН з праву людей з інвалідністю до Уряду України** (щодо виконання Конвенції ООН про права людей з інвалідністю).

Триває процес **формування першої версії проміжного альтернативного звіту для Універсального періодичного огляду (УПО)** до Комітету ООН з прав людини.

Проблеми дотримання прав професійних спілок у контексті права на свободу асоціацій

Підготовлений до публікації **аналітичний звіт «Проблеми дотримання прав професійних спілок у контексті права на свободу асоціацій»** за сприянням Шведського агентства міжнародного розвитку (Sida) та Фондації «Інститут Відкритого Суспільства».

Звіт було презентовано 30 червня під час [круглого столу](#). Також під час заходу були представлені результати комплексного аналізу дотримання прав професійних спілок у

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

контексті права на свободу асоціацій, зокрема дослідження права на свободу асоціацій у документах міжнародних організацій, практики Європейського суду з прав людини стосовно дотримання прав професійних спілок у контексті права на свободу асоціацій. Обговорювалась специфіка відображення міжнародних стандартів щодо захисту права об'єднуватися у професійні спілки у законодавстві та судовій практиці України, а також розглянуті проблемні питання реалізації прав професійних спілок в Україні.

Стратегічний судовий захист

28 травня на сайті Комітету Міністрів Ради Європи було оприлюднено ще дві комунікації з питань виконання Україною своїх зобов'язань по виконанню рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), підготовлені юристами УГСПЛ.

Комунікація по справі «Веніамін Тимошенко та інші проти України» (Veniamin Tymoshenko and Others against Ukraine, № 48408/12) стосується права на мирні зібрання. Через колізію в законодавстві працівникам компанії Аеросвіт в судовому порядку було заборонено проводити страйк, спираючись на закон, який містить заборону. Європейський суд натомість зазначив, що має застосовуватися новіший закон, який передбачає право на проведення страйку. В комунікації юристи УГСПЛ наголосили на змінах, які мають бути зроблені в законодавстві для виконання вказаного рішення.

Друга комунікація по справах Анатолій Руденко проти України та Горшков проти України (cases of Rudenko against Ukraine № 50264/08 and Gorshkov against Ukraine № 67531/01), стосувалася прав психічнохворих осіб, а саме питання поміщення та утримання осіб у психіатричних закладах. У вказаних справах ЄСПЛ знайшов численні порушення, які призводили до незаконного тримання осіб в психіатричних лікарнях. Юристи наголосили на необхідності вдосконалення українського законодавства в частині гарантування прав утримання осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, щодо яких застосовані примусові заходи медичного характеру.

2 червня УГСПЛ взяла участь в зустрічі з представниками [Міжнародної дорадчої групи](#). Під час заходу обговорювалися питання, пов'язані із подіями 2 травня 2014 року в Одесі, зокрема ефективності розслідувань, та чи є інформація, яку отримують потерпілі, їх родичі та громадськість, достатньою та чіткою, а також результати розслідувань на сьогоднішній день. За результатами зустрічі було зібрано інформацію про вказані події для її подальшого висвітлення для громадськості.

2 червня експертами Фонду стратегічних справ УГСПЛ було надано експертний висновок для Служби безпеки України щодо кваліфікації збройного конфлікту на сході країни, а також юридичного положення осіб, що потрапили до полону бойовиків.

3 червня на телеканалі [ZIK](#) у проекті журналістських розслідувань «Брат за брата» мав місце сюжет [про справу](#), підтриману Фондом стратегічних справ УГСПЛ, у якій літній чоловік бореться із одним з найбільших банків України «Ощадбанк».

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

4 червня Європейським судом з прав людини було постановлено рішення по справі [Руслан Яковенко проти України](#). Справа стосувалася перебування заявника за ґратами понад максимальний строк, встановлений санкцією статті. Коли чоловік повністю відбув призначений термін покарання та готувався вийти на свободу, у Київському СІЗО йому поставили ультиматум: «Або він пише апеляційну скаргу на рішення суду, і далі залишатиметься за ґратами, або відмовляється від апеляційного оскарження, і тоді його звільнять». Чоловік відмовився від апеляційного оскарження, але звернувся зі скаргою до ЄСПЛ, який повністю задовольнив скаргу заявника та визнав, що мало місце порушення права на свободу та права на апеляційне оскарження вироку. За це держава повинна сплатити потерпілому моральну шкоду в розмірі 3 000 євро.

8 червня на сайті Комітету Міністрів Ради Європи було оприлюднено **5 комунікацій** з питань виконання Україною своїх зобов'язань по виконанню рішень ЄСПЛ, підготовлених юристами УГСПЛ:

- по справі Веренцов проти України (Vyarentsov against Ukraine Application No. 20372/11), яка стосується права на мирні зібрання;
- по справах Дубецька та інші проти України та Грімковська проти України (Dubetska and Others and Grimkovskaya against Ukraine Applications No. 30499/03, 38182/03) – щодо права на безпечне довілля в рамках права на повагу до особистого життя;
- по справі Юрій Миколайович Іванов проти України (група Жовнер) (Yuriy Nikolayevich Ivanov (Zhovner group) against Ukraine Application No. 40450/04) – щодо питань виконання рішень Європейського суду;
- по справі Чанєв проти України (Chanyev against Ukraine Application No. 46193/13) – порушення права на свободу, яке мало місце вже за новим Кримінальним процесуальним кодексом;
- по справі Кац та інші проти України (Kats and Others against Ukraine Application No. 29971/04) – щодо порушення прав осіб хворих на СНІД, туберкульоз та гепатит, які утримуються в місцях позбавлення волі.

12 червня відбулася акція протесту під Посольством Азербайджану в Україні:

в день відкриття Європейських ігор в Баку шестеро активістів правозахисних організацій вимагали [звільнення політ'язнів та припинення утисків](#) громадянського суспільства у цій країні.

© Центр інформації про права людини

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

16 червня відбулася спільна **прес-конференція Державної прикордонної служби України та УГСПЛ**, присвячена особливостям нового порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї, а також обговоренню ризиків проекту закону про скасування закону про вільну економічну зону "Крим". В заході також взяли участь представники Кримської польової місії з прав людини та Регіонального центру прав людини.

Було виділено позитивні та сумнівні аспекти прийнятого документу, а також обов'язкові доопрацювання.

За словами експертів очевидно, що даний порядок має бути переглянуто. При цьому до його розробки мають бути залучені правозахисники. Це має бути порядок, який дійсно сприяє захисту прав людини, а не порушує їх.

16 червня проходила **Школа з прав людини**, яка стосувалася механізмів захисту прав людини Ради Європи. Директор стратегічних справ УГСПЛ прийняв участь в цьому заході в якості тренера.

17 червня до ЄСПЛ було направлено лист по справі проти України та Росії щодо тримання особи в місцях позбавлення волі на території РФ більше року без можливості зв'язатися з родиною аби адвокатами. Юристи звернулися із проханням надати РФ коментар щодо ненадання доступу українським консулам та адвокатам до громадянина України.

19 червня до ЄСПЛ відправлено доповнення до скарги по справі, яка стосується перебування в полоні бойовиків так званої ДНР цивільної особи. Після перебування заявниці в полоні протягом 21 дня стан її здоров'я різко погіршився. Наразі триває переписка із судом.

Перемога в суді: ПриватБанк примушував чоловіка сплатити недійсний кредитний борг розміром у 100 тисяч гривень

Київська громадська приймальня Української Гельсінської спілки з прав людини добилася відклику судового позову щодо погашення заборгованості по неіснуючому кредиту. ПриватБанк намагався двічі стягнути оплату за кредитом та відповідні відсотки з людини, яка цей кредит не брала і жодних договорів з банком не укладала.

Виконання в Україні рішень Європейського суду з прав людини та рішень інших міжнародних інстанцій

25 червня відбувся круглий стіл «Виконання в Україні рішень Європейського суду з прав людини та рішень інших міжнародних інстанцій», на якому були присутні представники

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

громадськості та уряду (зокрема, експерти неурядових організацій, представник Консультативної місії ЄС в Україні, Урядовий Уповноважений у справах ЄСПЛ, перший заступник Міністра юстиції України, представник Уповноваженого ВР з прав людини, а також представники Національної школи суддів України та представники від депутатів Верховної Ради України).

Під час заходу були обговорені наступні питання: (1) стан виконання Україною рішень ЄСПЛ та інших міжнародних інстанцій; (2) рекомендації щодо вдосконалення виконання рішень ЄСПЛ та інших міжнародних інстанцій. Було висвітлено широке коло проблем, які має Україна в цій галузі, а також запропоновані шляхи їхнього вирішення. Захід відбувся в рамках проекту «Справедливе правосуддя» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Безкоштовна правова допомога

[Мережа громадських приймалень УГСПЛ](#) продовжує надання безоплатної правової допомоги та проведення інформаційно-просвітніх заходів в галузі прав людини.

26-28 червня відбувся семінар для юристів приймалень УГСПЛ зі всієї України, якій стосувався подання скарги в ЄСПЛ, а також застосування норм міжнародного гуманітарного права.

В рамках відкритої Громадської платформи розвитку української системи безоплатної правової допомоги УГСПЛ бере активну участь у **запуску центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги** у цивільних та адміністративних справах. Зокрема, УГСПЛ приймав участь у відборі директорів центрів та сприяє тому, щоб ця система запрацювала.

30 червня під час круглого столу «Безоплатна правова допомога – захист індивідуальних прав» відбулася презентація центрів у Міністерстві юстиції України, а вже з 1 липня мають відкритися 100 таких центрів по всій Україні.

Докладніша інформація щодо центрів – в секції «Головні події в сфері прав людини».

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Навчання в сфері захисту та просування прав людини

Неформальна освіта і навчання для різних цільових аудиторій

Тренінг «Розвиток аналітичних навичок у моніторів національного превентивного механізму»

Ключовим компонентом тренінгу, який відбувся з 7 по 8 червня в Освітньому домі прав людини в Чернігові (ОДСП-Чернігів), стала методика аналізу державної політики, упорядкування підходу до її оцінювання. У тренінгу взяли участь представники Секретаріату Уповноваженого ВРУ з прав людини та громадські монітори Національного превентивного механізму (НПМ). Серед порушених під час тренінгу тем – особливості рішень у державній політиці, види її впливу та різновиди досліджень щодо її оцінювання. Зокрема, монітори вчилися оцінювати державну політику з погляду різних зацікавлених сторін і балансувати їх інтереси, правильно обирати джерела інформації та оформляти аналітичні звіти.

Фінансову підтримку надав Міжнародний фонд «Відродження» в рамках плану дій Всеукраїнської освітньої програми «Розуміємо права людини»; організаторами і партнерами виступили Секретаріат ВРУ з прав людини, громадська організація «M'ART», Асоціація незалежних моніторів, УГСПЛ, Центр інформації про права людини, Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів.

Тренінг з прав людини для учасників НПМ

Тренінг відбувся з 15 по 19 червня на базі ОДПЛ-Чернігів та складався із лекційних і практичних сесій щодо концепції прав людини, міжнародного гуманітарного права, дотримання і забезпечення прав людини у місцях несвободи різного типу та призначення. Серед тем, порушених під час тренінгу: інститут Омбудсмана у національній системі захисту прав людини, мінімальні стандарти належного поведіння в закладах охорони здоров'я, освіти та соціального захисту, а також дотримання і забезпечення прав людини в місцях несвободи Міністерства оборони України, Державної міграційної служби, Державної прикордонної служби та інших відомств. Крім навчальних сесій, учасники тренінгу могли також відвідувати вечірні факультативи у вигляді дискусій, переглядів фільмів та подальших їх обговорень.

Даний освітній захід пройшов у рамках проекту «Розвиток спільноти моніторів Національного превентивного механізму» за участі представників Секретаріату Уповноваженого Верховної ради України з прав людини та громадських моніторів НПМ.

Семінар «Від ідей до змін у громаді: планування та реалізація проектних ініціатив»

Освітній захід пройшов з 20 по 23 червня для представників ініціативних груп, які виконували міні-проекти, та членів громадських організацій, які працюють з внутрішньо переміщеними особами. Семінар є частиною проекту «Громадські дії на підтримку Криму та сходу України», що реалізує ОДПЛ-Чернігів при сприянні Національного фонду на підтримку демократії (NED).

Триває дистанційний навчальний курс «Захист та забезпечення прав дітей та молоді груп ризику»

Учасниками курсу стали громадські активісти, юристи, психологи, соціальні працівники та педагоги, які працюють в інтересах дітей та молодих людей груп ризику. 15 червня

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

завершилась друга дистанційна сесія, під час якої учасники курсу мали змогу закріпити знання щодо основ концепції прав людини та дій на захист громадських інтересів отримані під час попереднього тренінгу.

Спеціалізований тренінг «Права дитини і особливості надання правової допомоги в інтересах дітей та молоді груп ризику та їхніх сімей»

З 28 червня по 2 липня відбувся спеціалізований тренінг для юристів, які успішно пройшли попередні сесії курсу. Учасники мали змогу познайомитися з концепцією прав дитини, особливостями підходу до захисту і забезпечення прав людини представників уразливих груп (зокрема, дітей та молоді груп ризику), отримати інформацію щодо роботи міжнародних та національних механізмів захисту прав людини, а також навчитися будувати стратегію та адвокаційні дії з використанням правових інструментів для ефективного захисту прав дітей та молоді груп ризику.

Навчальний курс проходить у рамках проекту «Захист та забезпечення прав дітей та молоді груп ризику», що реалізує ГО «Центр інформації про права людини» за підтримки Міжнародного благодійного фонду «СНІД Фонд Схід-Захід» (AIDS Foundation East-West – AFEW-Україна) у співпраці з Міжнародною школою прав людини і громадських дій та ОДПЛ-Чернігів. Проект реалізується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Нідерланди.

Продовжуються заходи у рамках міні-проектів ініціативи «Громадські дії на підтримку Криму та сходу України», яка реалізується ОДПЛ-Чернігів при сприянні NED, а саме:

- Завершується робота над посібником з практичними рекомендаціями для зацікавлених громадян (НУО, ЗМІ) щодо контролю та впливу на органи влади з метою забезпечення функціонування систем водопостачання в умовах збройного конфлікту (міні-проект «Активізація місцевих громад до здійснення громадського контролю за забезпеченням органами влади функціонування систем водопостачання (у тому числі резервних) на випадок збройного конфлікту»).
- Завершилося опитування серед користувачів троллейбусів, перетворених на інформаційні центри в рамках проекту «Громадянський троллейбус». Оцінка показує високий рівень задоволеності від якості отриманої інформації серед цільової аудиторії. Актів вандалізму, попри неоднозначне ставлення частини мешканців до проукраїнської символіки, не виявлено, що також є позитивним показником.
- Відбулися два тренінги медіа-школи в м. Северодонецьк, у яких взяли участь студенти місцевих навчальних закладів. На одному із семінарів, що відбувся в Технічному інституті Східноукраїнського університету ім. Володимира Даля, виступила досвідчена експертка з медіа – представниця ГО «Інтернюз-Україна».
- У рамках проекту «Збір документів для паспортизації засуджених осіб – мешканців Кримського півострову, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі Херсонської області» зібрано та сформовано 37 особових справ ув'язнених та осіб, які нещодавно вийшли з місць позбавлення волі. Готується до подачі один позов до суду про встановлення особи, фактів отримання паспорту на території Кримського півострову та зобов'язання видати документ, що підтверджує громадянство України. На даний момент за результатами проведеного збору документів та сформованих справ вже видано 7 паспортів

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

громадянина України клієнтам проекту. Три справи подано до розгляду, наступні п'ять пакетів необхідних документів готові до подання.

- 12 червня у Харкові було проведено круглий стіл «Державна програма підтримки, адаптації та реабілітації сімей бійців АТО, як складова частина загальнодержавної програми реабілітації. Орієнтація на регіональність» в рамках проекту «Пілотний центр підтримки сімей учасників бойових дій в зоні АТО «Чекаємо тата разом». Під час засідання було презентовано практичний посібник «Допомога родинам учасників АТО. Психологічні рекомендації», який містить 62 сторінки. Посібник вже розповсюджено серед військових та членів їх сімей.
- Тривають щотижневі заняття на курсах української мови, на комп'ютерних курсах, заняття дітей переселенців у гуртках в закладах позашкільної освіти, консультації юриста, кризового психолога для дорослих та дитячого психолога у рамках арт-терапії. Все це стало можливим завдяки впровадженню проекту «Створення адаптаційного центру «Єднання» для внутрішньо переміщених осіб на базі громадської організації «Переселенці Криму та Донбасу» у м. Луцьк, Волинської області. Окрім того, проведено круглий стіл на тему «Волинь – Донбас. Єдина Україна» з представниками приватного та громадського сектору.

Розпочато роботу Центрів інформаційно-правової допомоги

Центри, які створено в рамках проекту УГСПЛ «Громадські центри юридичної та інформаційної допомоги в Україні» за підтримки NED, розпочали роботу з надання консультацій, поширення інформаційно-просвітницьких матеріалів, проведення освітніх заходів у Тернополі, Нікополі, Вінницькій та Закарпатській областях.

Навчання адвокатів правам людини

22-25 червня в Білоруському домі прав людини (м. Вільнюс, Литва) відбулась робоча зустріч учасників проекту «Міжнародне право для захисту суспільних інтересів. Дистанційне навчання адвокатів правам людини». Під час заходу учасники напрацювали індикатори оцінки проекту та визначили процедури прийняття рішень. Також важливим акцентом для вдосконалення роботи курсу стане приділення уваги комунікації в рамках курсу, напрацювання комунікаційної стратегії.

Заплановані заходи:

Аналітична діяльність

Протягом липня 2015 року заплановані:

- Підготовка та публікація на сайті УГСПЛ піврічного дайджесту «Права людини в Україні».
- Підготовка проміжного тіншового звіту України з УПО до Комітету ООН з прав людини.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

- Підготовка висновку за результатами громадської експертизи діяльності Міністерства охорони здоров'я.
- Здійснення 2 моніторингових візитів за сприянням USAID та SIDA до зони АТО, а також моніторингової місії в Крим.
- Проведення в м. Херсон робочої зустрічі волонтерів та працівників громадських приймалень з шості областей.
- Підготовка звіту спільної моніторингової місії УГСПЛ та Міжнародного партнерства прав людини (IPHR) до Донецької області з документування воєнних злочинів та злочинів проти людяності.
- Підготовка та здійснення моніторингового візиту щодо порушення права на свободу, на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань щодо журналістів в зоні АТО.
- Розробка методичного посібника для волонтерів з документування порушень прав людини та воєнних злочинів на Сході України (спільно з ЦГС).
- Підготовка відеоінтерв'ю з полоненими та відеоуроку для документаторів на основі цього інтерв'ю для Коаліції «Справедливість заради миру на Донбасі».

Навчання правам людини

XI Всеукраїнська школа з прав людини для молоді

В період з **20 по 28 липня 2015 року** на базі Освітнього дому прав людини в Чернігові проходитиме Школа з прав людини для молоді. Мета – надати учасникам і учасницям базові знання та компетенції з захисту прав і свобод, планування ефективних дій для зміни існуючої в Україні ситуації з правами людини.

Школа є навчальним заходом Всеукраїнської освітньої програми «Розуміємо права людини», який організовує УГСПЛ за фінансової підтримки програми USAID «Права людини у дії». До участі запрошуються молоді люди в віці від 18 до 28 років, які вмотивовані активно діяти у сфері захисту та підтримки прав людини, співпрацюють або зацікавлені у співпраці з громадськими організаціями.

Конкурсні документи повинні надійти не пізніше 17.00, 5 липня 2015 року. *Детальна інформація щодо заходу розміщена [за посиланням](#).*

Публічна лекція судді ЄСПЛ на тему «Мова ворожнечі та інші актуальні питання практики ЄСПЛ»

14 липня 2015 року відбудеться [відкрита лекція](#) Ганни Юдківської, судді Європейського суду з прав людини на тему «Мова ворожнечі та інші актуальні питання практики ЄСПЛ». Через велику кількість заявок реєстрацію на захід вже закрито, але організаторами буде забезпечено онлайн-трансляцію лекції. Пропонуємо вашій увазі [посилання](#) на трансляцію події.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Головні події в сфері прав людини:

Запуск сайту Конституційної комісії України та корисні матеріали з розробки і реформи Конституції

З метою інформування про роботу Конституційної Комісії і перебіг конституційного процесу створено відповідний [веб-сайт](#) та сторінку в соціальних мережах (<https://www.facebook.com/constitutionUA?pnref=story>). Всі бажаючі можуть залишити свої пропозиції у відповідному розділі або надіслати на електронну адресу: constitutionua@gmail.com.

Нагадуємо, що Конституційна Комісія є спеціальним допоміжним органом при Президентові України. Комісію створено з метою напрацювання узгоджених пропозицій щодо змін до Конституції України із залученням до цієї роботи представників різних політичних сил, громадськості, вітчизняного та міжнародного експертного середовища, сприяння досягненню громадського та політичного консенсусу щодо вдосконалення конституційного регулювання суспільних відносин в Україні. У складі Комісії – 72 людини, які працюють за трьома пріоритетними напрямками реформування: децентралізація, удосконалення конституційних засад правосуддя і конституційного регулювання прав, свобод і обов'язків людини та громадянина.

Наприкінці червня Венеціанська комісія схвально оцінила зміни до Конституції України у частині децентралізації. Про це йдеться у попередньому висновку комісії щодо поправок до української конституції, опублікованому на її [сайті](#) англійською мовою.

Також пропонуємо вашій увазі посібник «Розробка і реформа конституції: вибір процесу», який є корисним інструментом будь-якій країні, яка реформує свою конституцію. *Посібник доступний українською, англійською та російською мовами [за посиланням](#).*

Оприлюднено новий порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї

4 червня 2015 року біло прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 367 «Про затвердження Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї».

Правозахисники переконані, що документ потребує суттєвого доопрацювання. Так, порядок створює суттєві обмеження для іноземців та неповнолітніх осіб, а саме:

- Для громадян України, що не досягли 16-річного віку, діятиме порядок, передбачений [Правилами перетинання](#) державного кордону громадянами України, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України № 57 від 27 січня 1995 р.
- Для іноземців та осіб без громадянства рух буде дозволений лише за паспортним документом та спеціальним дозволом, виданим територіальним органом Державної міграційної служби України.

Нововведення вже спричинило низку проблем: зокрема, правозахисники [Кримської польової місії з прав людини](#) (КПМ) [втратили можливість фіксувати порушення прав людини](#) в тимчасово окупованому Росією Криму. Нагадаємо, що КПМ є єдиною моніторинговою місією, яка постійно працює на території півострова. Увесь польовий моніторинг здійснюють

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

правозахисники з Росії, Білорусі, тому що українські правозахисники не можуть це робити з міркувань безпеки. Наразі список осіб, які можуть отримати спеціальний дозвіл, не передбачає вільного в'їзду та виїзду для правозахисників та адвокатів.

Крім того, порядок в частині підстав відмови сформульований дуже розмито, прикордонник не зобов'язаний роз'яснювати причини відмови – тільки пункт порядку, але майже кожен пункт містить кілька альтернативних варіантів.

Документ доступний [за посиланням](#).

Оновлено Тимчасовий порядок в'їзду на неконтрольовану територію та виїзду з неї громадян України та іноземців (осіб без громадянства)

Тимчасовий порядок здійснення контролю за переміщенням осіб, транспортних засобів та вантажів вздовж лінії зіткнення в межах Донецької та Луганської областей на даний час є єдиним документом, який регламентує порядок в'їзду на неконтрольовану територію та виїзду з неї громадян України, іноземців та осіб без громадянства. Оновлений порядок станом на 16.06.2015 року розміщено [на офіційному сайті](#) Служби безпеки України.

Правовий аналіз Тимчасового порядку наведено в Додатку 5 [Звіту за результатами моніторингового візиту УГСПЛ](#) (стор. 11-13).

3 Кримінально-виконавчого кодексу хочуть вилучити норму що сприяє прозорості та відкритості?

Правозахисники проаналізували проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених», який було розміщено Державною пенітенціарною службою України на своєму сайті для громадського обговорення, та дійшли до висновку, що Проект, незважаючи на наявність у його змісті норм, необхідних для функціонування пробації та забезпечення окремих прав засуджених, водночас містить велику кількість регресивних з точки зору прав людини норм.

Із детальним аналізом можна ознайомитися [за посиланням](#).

Чому Україні слід утриматися від переслідування Голови Конституційного суду

18 червня Міжнародна комісія юристів (МКЮ) висловила занепокоєння у зв'язку із намаганням піддати кримінальному переслідуванню Голову Конституційного Суду України (КСУ) після допитів суддів Суду та вилучення документів з КСУ раніше у цьому році.

Представники МКЮ відзначили: «Це притаманно судовій функції – приймати рішення з питань, щодо яких громадська думка може розходитися. Переслідування суддів у зв'язку з подібними рішеннями підриває незалежність судової системи і та роз'їдає верховенство права» – сказав Уайлдер Тайлер, генеральний секретар МКЮ. – «В усі часи, а особливо в перехідний період, як, наприклад, зараз в Україні, дуже важливо, щоб виконавча влада утримувалася від будь-якого втручання в незалежну роботу судових органів».

Повний текст звернення МКЮ розміщено [на сайті УГСПЛ](#).

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Правозахисні організації закликають депутатів забезпечити виконання рішень Європейського Суду

На сайті УГСПЛ розміщено [звернення](#) до депутатів Верховної Ради України від Платформи правозахисних організацій «Правозахисний порядок денний». Платформа є неформальною коаліцією правозахисних організацій, що працюють у сфері моніторингу, аналізу та розробки законодавства відповідно до основних засад прав людини та основоположних свобод.

Законопроект про зміни до закону щодо виконання рішень Європейського суду

Довгоочікуваний законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» щодо забезпечення виконання судових рішень» спрямовано на удосконалення процедур виконання рішень ЄСПЛ і на загальне посилення судового механізму захисту прав людини в національній правовій системі. *Деталі – [за посиланням](#).*

З 1 липня 8 мільйонів українців зможуть скористатися послугами безкоштовних адвокатів у цивільних та адміністративних справах

З 1 липня відкриваються 100 додаткових центрів надання безоплатної вторинної правової допомоги, які покриють всю територію України. Правова допомога надаватиметься за принципом трирівневої системи: фронт-офіси будуть розміщені безпосередньо в районах, бек-офіси – в обласних центрах, також буде існувати єдиний координаційний центр правової допомоги в Києві. В кожному регіоні буде від 3 до 7 таких центрів, на кожен з яких припадатиме до 500 тис. громадян.

5 тисяч адвокатів, які були відібрані за відкритим конкурсом, працюватимуть для незахищених верств населення: отримати допомогу не лише у кримінальних, а й у цивільних та адміністративних справах (у тому числі й проти держави) зможуть малозабезпечені громадяни, пенсіонери, інваліди, діти-сироти та їх опікуни, учасники АТО та сім'ї загиблих воїнів, а також внутрішньо переміщені особи.

Звернутися по допомогу державного адвоката можна або безпосередньо в центр, або за телефоном гарячої лінії 0-800-213103.

Реалізація проекту стала можливою завдяки підтримці Кабінету міністрів України, який виділив кошти, та уряду Канади, який надав близько 9 млн. канадських доларів.

Нагадаємо, що з січня 2013 року в Україні вже працює 26 центрів, які забезпечують правовий захист населення у кримінальних справах. За цей час адвокати допомогли 176 тисячам українців.

Детальнішу інформацію розміщено на [сайті Міністерства юстиції України](#).

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Цій дайджест було розроблено завдяки щедрій підтримці американського народу, наданої через [Агентство США з міжнародного розвитку \(USAID\)](#). Зміст публікації не обов'язково відображає погляди USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

Американський народ, через USAID, надає економічну та гуманітарну допомогу по всьому світу понад 50 років. В Україні допомога USAID надається у таких сферах як: економічний розвиток, демократія та управління, охорона здоров'я і соціальний сектор. Починаючи з 1992 р., Агентство США з міжнародного розвитку надало Україні технічну та гуманітарну допомогу на суму 1,8 мільярда доларів.

Детальнішу інформацію про програми USAID в Україні можна отримати на офіційному веб-сайті USAID <http://ukraine.usaid.gov> та сторінці у Facebook <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>

Редактор дайджесту: Марина Говорухіна, PR-менеджер УГСПЛ

Програма USAID «Права людини в дії», контактна інформація:

Аркадій Бущенко, керівник проекту (arkadiy.bushchenko@gmail.com)

Ольга Чуєва, заступник керівника проекту (olga.chueva@gmail.com)

Українська Гельсінська спілка з прав людини

вул. Фролівська 3/34, Київ, Україна

Тел.: 044-417-41-18, веб-сайт: <http://helsinki.org.ua/>